

Anonimizuota versija

Vertimas

C-91/20 – 1

Byla C-91/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. vasario 24 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Bundesverwaltungsgericht (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gruodžio 18 d.

Pareiškėja ir kasatorė:

LW

Atsakovė ir kita kasacinio proceso šalis:

Vokietijos Federacinė Respublika

Nuorašas

Bundesverwaltungsgericht (Federalinis administracinis teismas)

NUTARTIS

<...>

VG5K511/18.A

Paskelbta
2019 m. gruodžio 18 d.

<...>

Administracinėje byloje

nepilnametė LW,

pagal įstatymą atstovaujama tėvų

<...>,

pareiškėja ir kasatorė,

<...> (orig. p. 2)

prieš

Vokietijos Federacinę Respubliką,

<...>

atsakovę ir kitą kasacinio proceso šalį,

Bundesverwaltungsgericht 1-oji kolegija

įvykus 2019 m. gruodžio 18 d. posėdžiui,

<...>

nutarė:

Sustabdyti bylos nagrinėjimą.

Pagal SESV 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar Direktyvos 2011/95/ES 3 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama valstybės narės nuostata, pagal kurią išvestinis pabėgėlio statusas turi būti suteikiamas nepilnamečiam nesusituokusiam asmens, kuriam suteiktas pabėgėlio statusas, vaikui (pabėgėlių šeimos apsauga) ir tuo atveju, jei šis vaikas bet kuriuo atveju, per kitą iš tėvų, taip pat turi kitos šalies, kuri nėra pabėgėlio kilmės šalis ir kurios apsauga vaikas gali naudotis, pilietybę?
2. Ar Direktyvos 2011/95/ES 23 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad apribojimu, pagal kurį teisė į šios direktyvos 24–35 straipsniuose nurodytas lengvatas šeimos nariams suteikiama tik tuo atveju, jei tai suderinama su asmeniniu šeimos nario teisiniu statusu, draudžiama pirmame klausime aprašytais aplinkybėmis suteikti nepilnamečiam vaikui pabėgėlio statusą, kylantį iš pripažinto pabėgėlio statuso? (orig. p. 3)

3. Ar atsakant į pirmąjį ir antrąjį prejudicinius klausimus turi reikšmės aplinkybė, ar vaikas ir jo tėvai turi pagrįstą galimybę apsistoti šalyje, kurios piliečiai yra vaikas ir jo motina, kurios apsauga jie gali naudotis ir kuri nėra pabėgėlio (tėvo) kilmės šalis, ar pakanka, kad šeimos vienybė federalinėje teritorijoje gali būti išlaikyta remiantis buvimą šalyje reglamentuojančiomis teisės normomis?

Motyvai

I

- 1 2017 m. <...> federalinėje teritorijoje gimusi pareiškėja prašo suteikti pabėgėlio statusą kaip šeimos nariui. Bet kuriuo atveju ji turi Tuniso pilietybę. Bylą iš esmės nagrinėjantis teismas nenustatė, ar ji taip pat turi Sirijos pilietybę.
- 2 Libijoje gimusi pareiškėjos motina yra Tuniso pilietė. Savo prašyme suteikti prieglobstį ji nurodė, kad iki išvykimo nuolat gyveno Libijoje. Jos prašymas suteikti prieglobstį buvo atmestas. Pareiškėjos tėvas, jo paties teigimu, yra Sirijos pilietis, pagal tautybę – arabas, pagal tikybą – musulmonas. 2015 m. spalio mėn. jam buvo suteiktas pabėgėlio statusas.
- 3 2017 m. rugsėjo 15 d. sprendimu *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federalinė migracijos ir pabėgėlių tarnyba, Vokietija) atmetė pareiškėjos prašymą suteikti prieglobstį kaip akivaizdžiai nepagrįstą.
- 4 Skundžiamu 2019 m. sausio 17 d. sprendimu *Verwaltungsgericht Cottbus* (Kotbuso administracinis teismas) panaikino 2017 m. rugsėjo 15 d. sprendimą tiek, kiek pareiškėjos prašymas suteikti pabėgėlio statusą buvo atmestas kaip akivaizdžiai nepagrįstas ir ne tik kaip nepagrįstas, o likusią skundo dalį atmetė. Teismas teigė, kad pareiškėja neatitinka reikalavimų pabėgėlio statusui gauti, nes Tunise, kuris „bet kuriuo atveju (**orig. p. 4**) yra jos kilmės šalis“, jai neturėtų kilti pagrįsta persekiojimo baimė. Pagal tarptautinės pabėgėlių apsaugos subsidiarumo principą reikia pažymėti, kad dėl pagrįstos persekiojimo Sirijoje baimės pareiškėja turėtų naudotis teise į savo pilietybės šalies – Tuniso valstybės – apsaugą. Ji taip pat neturi teisės į šeimos nariams suteikiamą pabėgėlio statusą pagal *Asylgesetz* (Prieglobsčio įstatymas, toliau – *AsylG*) 26 straipsnio 5 dalies pirmą sakinį, siejamą su 2 dalimi, atsižvelgiant į jos tėvui sirui Vokietijoje suteiktą pabėgėlio statusą. Tarptautinės apsaugos taikymas asmenims, kuriems, kaip ir pareiškėjai, apsauga nereikalinga dėl jų, kaip kitos valstybės, kurioje – be kita ko, *a priori* – gali būti suteikta apsauga, piliečių statuso, nesuderinamas su pirmenybės tvarka taikytina Sąjungos teise ir visų pirma su joje taikomu subsidiarumo principu, kuris yra bendrasis prieglobsčio ir tarptautinės pabėgėlių teisės principas.
- 5 Grįsdama kasacinį skundą pareiškėja nurodė, kad yra Tuniso pilietė. Pabėgėlio statusas šeimos pagrindu skirtingų tautybių tėvų nepilnamečiams vaikams pagal *AsylG* 26 straipsnio 2 dalį, siejamą su 5 dalimi, taip pat turėtų būti suteiktas tuo atveju, jeigu pabėgėlio statusas buvo suteiktas tik vienam iš tėvų. Tarptautinės pabėgėlių apsaugos subsidiarumo principas to nedraudžia. Pagal

Direktyvos 2011/95/ES 3 straipsnį valstybei narei leidžiama numatyti, jog tuo atveju, jei tarptautinė apsauga suteikiama vienam šeimos nariui, ja gali naudotis ir kiti šios šeimos nariai su sąlyga, kad jiems netaikomi Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnyje įtvirtinti nesuteikimo pagrindai ir dėl būtinybės išsaugoti šeimos vientisumą jų padėtis atitinka tarptautinės apsaugos teikimo logiką. Priimant teisės aktus ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas nepilnamečių apsaugai ir vaiko interesams. Tai taip pat matyti iš JT Vaiko teisių konvencijos 3, 9, 18 ir 22 straipsnių, jos preambulės ir šiuo tikslu parengtos 2017 m. lapkričio 16 d. bendros pastabos.

6 Atsakovė gina skundžiamą sprendimą. (orig. p. 5)

II

7 Bylos nagrinėjimas turi būti sustabdytas. Pagal SESV 267 straipsnį būtina prašyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) priimti prejudicinį sprendimą dėl nutarties rezoliucinėje dalyje suformuluotų klausimų. Šie klausimai susiję su 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9, toliau – Direktyva 2011/95/ES) 3 straipsnio ir 23 straipsnio 2 dalies išaiškinimu.

8 1. Teisinis vertinimas pagal Vokietijos teisę susijęs su 2008 m. rugsėjo 2 d. paskelbta *Asylgesetz* (Prieglobsčio įstatymas, toliau – *AsylG*) redakcija (*BGBI. I*, p. 1798) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. lapkričio 20 d. įstatymo 48 straipsniu (*BGBI. I*, p. 1626). Pagal *AsylG* 77 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio pirmąją dalį teismas, nagrinėdamas ginčus pagal *Asylgesetz*, remiasi paskutinio posėdžio dieną esančiomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis.

9 Atsižvelgiant į šią nuostatą, bylai reikšmingą teisinį pagrindą sudaro šios nacionalinės teisės nuostatos:

AsylG 3 straipsnis

1. Užsienietis yra pabėgėlis, kaip tai suprantama pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių statuso <...>, jeigu jis

- 1) dėl pagrįstos persekiojimo dėl rasės, religijos, tautybės, politinių pažiūrų ar priklausymo tam tikrai socialinei grupei baimės
- 2) yra už (kilmės) šalies ribų a) ne savo pilietybės šalyje ir negali arba dėl tokios baimės nepageidauja atsiduoti tos šalies globai

<...>

AsylG 26 straipsnis

<...>

2. Prašymo suteikti prieglobstį pateikimo dieną nepilnametis nesusituokęs prieglobsčio prašytojo vaikas pateikus prašymą

pripažįstamas turinčiu teisę į prieglobstį, jei (**orig. p. 6**) galutiniu sprendimu užsienietis yra pripažintas prieglobsčio prašytoju ir šis pripažinimas nėra naikintinas ar atšauktinas.

<...>

5. Asmenų, kuriems suteikta tarptautinė apsauga, šeimos nariams, kaip jie suprantami pagal 1–3 dalis, *mutatis mutandis* taikomos 1–4 dalys. Teisę į prieglobstį pakeičia pabėgėlio statusas arba papildoma apsauga. <...>

<...>

- 10 2. Prejudiciniai klausimai yra reikšmingi sprendimui priimti ir tam reikia Teisingumo Teismo išaiškinimo.
- 11 2.1 Prejudiciniai klausimai yra svarbūs priimant sprendimą dėl pareiškėjos prašymo suteikti jai pabėgėlio statusą.
- 12 a) Pareiškėja neturi savarankiškos teisės įgyti pabėgėlio statusą (*AsylG* 3 straipsnio 4 dalis).
- 13 Dviejų ar daugiau šalių pilietybę turintys asmenys neturi teisės įgyti pabėgėlio statusą, jeigu gali pasinaudoti vienos iš savo pilietybės šalių apsauga <...>. Tai matyti iš 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso (Ženevos konvencija dėl pabėgėlių statuso, toliau – Ženevos konvencija), papildytos 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu <...>, 1 straipsnio A skirsnio 2 punkto antros pastraipos, kurioje atsispindi subsidiarumo principas tarptautinės pabėgėlių apsaugos srityje. Pagal šią nuostatą nelaikoma, kad šalis, kurios pilietybę turi asmuo, jo negins, jei be svarbios priežasties, susijusios su visiškai pagrįsta baime, jis nepasinaudoja vienos iš šalių, kurios pilietis jis yra, gynyba. Asmenys, kurie turi tik vienos šalies pilietybę, tačiau pagrįstai bijo būti persekiojami kitoje valstybėje (pavyzdžiui, valstybėje, kurioje anksčiau buvo jų nuolatinė gyvenamoji vieta), taip pat paprastai turi naudotis šalies, kurių piliečiai jie yra, gynyba (Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punkto pirma pastraipa). Taip pat turi būti aiškinami Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio d ir n punktai ir *AsylG* 3 straipsnio 1 dalis: tik asmuo, kuris negali apsiginti, nes negali pasinaudoti veiksminga kilmės šalies (**orig. p. 7**), kaip ji apibrėžta Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio n punkte, apsauga, yra pabėgėlis, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio d punkte <...>. Pagal šiuos principus pareiškėjai dėl pagrįstos persekiojimo baimės negali būti suteiktas pabėgėlio statusas. Taip yra todėl, kad veiksminga apsauga pareiškėjai gali būti suteikta Tuniso Respublikoje, kurios pilietė ji yra. Nėra duomenų, kad Tuniso Respublika būtų nepasirengusi ar negalėjusi suteikti pareiškėjai reikiamos apsaugos nuo persekiojimo ir išsiuntimo į pabėgėliu pripažinto jos tėvo kilmės šalį Siriją ar į trečiąją šalį (išsiuntimo per kitas valstybes).
- 14 b) Vis dėlto nepilnamečių pareiškėja atitinka *AsylG* 26 straipsnio 5 dalies pirmame ir antrame sakiniuose, siejamuose su 2 dalimi, nustatytas sąlygas, kurios yra taikomos suteikiant pabėgėlio statusą nepilnamečiams nesusituokusiems vaikams,

kurių vienas iš tėvų yra pripažintas pabėgėliu. Pareiškėjos tėvui, kuris nurodė esąs siras, suteiktas pabėgėlio statusas. *AsylG* 26 straipsnio 2 dalis, siejama su 5 dalies pirmu ir antru sakiniiais, taip pat taikoma federalinėje teritorijoje gimusiems pripažinto pabėgėlio vaikams. Nėra būtina, kad vaiko ir tėvų santykis jau būtų egzistavęs valstybėje, kurioje pabėgėlis persekiojamas. Nacionalinė teisė atsižvelgiant į Sąjungos teisę turi būti aiškinama taip, kad apsauga pabėgėlių šeimai turi būti suteikiama ir tuo atveju, jei šeimos narys (taip pat) turi nepersekiuojančios šalies pilietybę.

- 15 2.2. Dėl prejudicinių klausimų reikalingas Teisingumo Teismo išaiškinimas.
- 16 a) Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas teiraujasi, ar Direktyvos 2011/95/ES 3 straipsnis tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama *AsylG* 26 straipsnio 2 dalyje, siejamoje su 5 dalies pirmu ir antru sakiniiais, nustatyta tvarka, pagal kurią nacionalinės valdžios institucijos privalo suteikti išvestinį pabėgėlio statusą nepilnamečiam nesusituokusiam pripažinto pabėgėlio vaikui ir tuo atveju, jeigu šis vaikas ir kitas iš jo tėvų turi kitos šalies, kuri nėra pripažinto pabėgėlio kilmės šalis, pilietybę (**orig. p. 8**) ir gali pasinaudoti šios šalies apsauga.
- 17 Direktyvos 2011/95/ES 3 straipsnyje valstybėms narėms leidžiama nustatyti palankesnius reikalavimus, skirtus nustatyti, kuris asmuo gali būti priskiriamas prie pabėgėlio, jei tie reikalavimai yra suderinami su Priskyrimo direktyva.
- 18 aa) Teisingumo Teismo jurisprudencijoje išaiškinta, kad palankesnis reikalavimas yra suderinamas su Direktyva 2011/95/ES, jei jis nekelia pavojaus bendrai direktyvos struktūrai ar tikslams. Nesuderinami yra nacionaliniai reikalavimai, pagal kuriuos leidžiama suteikti pabėgėlio statusą trečiųjų šalių piliečiams arba asmenims be pilietybės, kurių padėtis visiškai neatitinka tarptautinės apsaugos teikimo logikos (2014 m. gruodžio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *M'Body*, C-542/13, ECLI:EU:C:2014:2452, 44 punktas). Rėmimasis tokia tarptautinės apsaugos teikimo logikos stoka grindžiamas Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnyje nustatytais pabėgėlio statuso nesuteikimo priežastimis. Pavyzdžiui, Direktyvos 2011/95/ES 3 straipsnyje numatyta išimtis prieštarauja nacionalinėms nuostatomis, kuriomis remiantis pabėgėlio statusas suteikiamas asmenims, kuriems pagal Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnio 2 dalį jis nesuteikiamas (2010 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *B ir D*, C-57/09 ir C-101/09, ECLI:EU:C:2010:661, 115 punktas). Tuo atveju, jei pripažinto pabėgėlio šeimos nariams netaikomi Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnyje įtvirtinti nesuteikimo pagrindai ir dėl būtinybės išsaugoti šeimos vientisumą jų padėtis atitinka tarptautinės apsaugos teikimo logiką, Direktyvos 2011/95/ES 3 straipsniu valstybei narei leidžiama išplėsti šią apsaugą kitiems šios šeimos nariams (2018 m. spalio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ahmedbekova ir Ahmedbekov*, C-652/16, ECLI:EU:C:2018:801, 74 punktas).

- 19 Tarptautinės apsaugos išplėtimas artimiesiems tarptautinės apsaugos gavėjo šeimos nariams, nustatytas *AsylG* 26 straipsnyje nepaisant to, ar yra su pačiu asmeniu susijusių prižasčių suteikti apsaugą, pagal nacionalinę teisę atlieka dvejopą funkciją. Viena vertus, tai grindžiama patirtimi, jog kovodamos su opozicinėmis jėgomis netolerantiškos valstybės yra linkusios vietoj (**orig. p. 9**) nepasiekiamų politinių oponentų pasinaudoti persekiojamajam ypač artimais asmenimis tam, kad vienaip ar kitaip vis dėlto pasiektų savo tikslą nuslopinti kitokį požiūrį <...>. Šis ryšys pabrėžiamas Direktyvos 2011/95/ES 36 konstatuojamojoje dalyje. Šeimos nario – „pagrindinio teisių turėtojo“, kuriam jau pripažinta teisė į apsaugą, kilmės valstybei paprastai nesvarbu, ar kitas šeimos narys turi kitos valstybės, kurioje yra apsaugotas nuo persekiojimo, pilietybę. Kita vertus, Direktyvos 2011/95/ES 23 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas apsaugoti šeimos narius, kuriems patiems tokia apsauga negali būti suteikta, perkeliamas į *AsylG* 26 straipsnį taip, kaip to nereikalaujama pagal Sąjungos teisę – pernelyg plačiai. Nacionalinės teisės aktų leidėjas suteikia tokiems asmenims Direktyvos 2011/95/ES 24–35 straipsniuose nurodytas lengvatas ne individualiais teisės aktais. Siekdamas išsaugoti šeimos vientisumą, teisės aktų leidėjas tarptautinės apsaugos gavėjo apsaugos statusą taip pat suteikia kitiems šeimos nariams, t. y. išskyrus asmenis, kuriems taikomi Direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnio 2 dalyje nustatyti asmeniniai nesuteikimo pagrindai (*AsylG* 26 straipsnio 4 dalis), nepaisydamas, ar yra su pačiu asmeniu susijusių prižasčių apsaugai, ir taip suteikia minėtas lengvatas. Atsižvelgiant į šią dvejopą funkciją nacionalinėje teisėje numatytas pabėgėlio statuso automatinis pripažinimas asmens, kuriam šis statusas buvo suteiktas pagal Direktyvą 2011/95/ES, šeimos nariams bet kuriuo atveju paprastai neprieštarauja tarptautinės apsaugos teikimo logikai (2018 m. spalio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-652/16 72 punktą).
- 20 bb) Reikia, kad Teisingumo Teismas pagal Sąjungos teisę išaiškintų, ar tai yra suderinama su Direktyvos 2011/95/ES bendra struktūra ir tikslais suteikti pabėgėlių šeimos apsaugą ir tokiems pripažinto pabėgėlio šeimos nariams – trečiųjų šalių piliečiams, kurie turi kitos, bet ne pabėgėlio kilmės šalies, kurios apsauga jiems taikoma, pilietybę, ar tai vis dėlto nesuderinama su jų asmeniniu teisiniu statusu. (**orig. p. 10**)
- 21 1) Apie nesuderinamumą būtų galima spręsti iš įvairių Direktyvos 2011/95/ES ir Ženevos konvencijos nuostatų, kurios atspindi tarptautinės pabėgėlių apsaugos subsidiarumo principą. Pagal Direktyvos 2011/95/ES 4 konstatuojamąją dalį Ženevos konvencija, papildyta 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu, yra tarptautinio teisinio pabėgėlių apsaugos režimo kertinis akmuo. Pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punkto pirmą pastraipą terminas „pabėgėlis“, kaip apibrėžta konvencijoje, taikomas kiekvienam asmeniui, kuris dėl įvykių, buvusių iki 1951 m. liepos 28 d., ir dėl pagrįstos baimės būti persekiojamam yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba bijo naudotis tos šalies gynyba. Pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punkto antros pastraipos pirmą dalį terminas „šalis, kurios pilietis jis yra“ tuo atveju, jei asmuo turi kelių šalių pilietybę, reiškia bet kurią šalį, kurios pilietis jis yra. Pagal

Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punkto antros pastraipos antrą dalį nelaikoma, kad šalis, kurios pilietis jis yra, jo negins, jei be svarbios priežasties, susijusios su visiškai pagrįsta baime, jis nepasinaudoja vienos iš šalių, kurios pilietis jis yra, gynyba. Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punktas yra subsidiarumo principo tarptautinės pabėgėlių apsaugos srityje išraiška.

- 22 Šis principas atsispindi Direktyvos 2011/95/ES konstatuojamosiose dalyse. Pagal Direktyvos 2011/95/ES 12 konstatuojamąją dalį pagrindinis šios direktyvos tikslas yra, be kita ko, užtikrinti, kad valstybės narės taikytų bendrus asmenų, kuriems tikrai reikia tarptautinės apsaugos, identifikavimo kriterijus. Pagal Direktyvos 2011/95/ES 15 konstatuojamąją dalį ši direktyva netaikoma tiems trečiųjų šalių piliečiams, kuriems leidžiama pasilikti valstybių narių teritorijoje ne dėl tarptautinės apsaugos poreikio, bet valstybės narės nuožiūra dėl užuojautos ar humanitarinių priežasčių (šiuo klausimu taip pat žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-542/13 46 punktą).
- 23 Materialinės teisės požiūriu tarptautinio subsidiarumo principas taip pat atsiskleidžia Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio d punkte. Tas pats pasakytina ir apie (**orig. p. 11**) Direktyvos 2011/95/ES [11] straipsnio 1 dalies c punktą. Iš šios nustojimo būti pabėgėliu sąlygos matyti, kad asmeniui, kuriam suteikta apsauga savo šalyje, tarptautinė apsauga nereikalinga (JTVPRK, Procedūrų ir kriterijų sąrašas, kuris turi būti taikomas nustatant pabėgėlio statusą pagal 1951 m. Konvenciją ir 1967 m. Protokolą dėl pabėgėlių statuso, 2011 m. gruodžio mėn. (2011 m. versija vokiečių kalba), 129 punktas). Be to, materialine subsidiarumo principo išraiška tarptautinės pabėgėlių apsaugos srityje taip pat iš dalies laikoma Direktyvos 2011/95/ES 23 straipsnio 2 dalies pabaiga. Asmeniniam teisiniam statusui („personal legal status“/ „statut juridique personnel“) priskiriamas vienos arba kitos pilietybės turėjimas (<...> tokios nuomonės taip pat yra Belgijos *Conseil du Contentieux des Etrangers* (Užsieniečių skundų nagrinėjimo kolegija), kurios teigimu, Direktyvos 2011/95/ES 23 straipsnis valstybėms narėms primena apie būtinybę atsižvelgti į šeimos nario asmeninį teisinį statusą „(pavyzdžiui, kitą pilietybę)“ (cit. Europos prieglobsčio paramos biuras, Teisinė analizė: tarptautinės apsaugos suteikimo sąlygos) (Direktyva 2011/95/ES), 2018, p. 109–110, 640 išnaša). Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras leidinio „Procedūrų ir kriterijų sąrašas, kuris turi būti taikomas nustatant pabėgėlio statusą pagal 1951 m. Konvenciją ir 1967 m. Protokolą dėl pabėgėlių statuso“, kuris nėra privalomas pagal tarptautinę teisę, bet į kurį vis dėlto reikėtų atkreipti dėmesį remiantis Direktyvos 2011/95/ES 22 konstatuojamąja dalimi, kaip į aiškinamąją pagalbą siekiant užtikrinti vienodą teisės taikymą, 184 punkte pabrėžė suderinamumo su šeimos nario asmeniniu teisiniu statusu klausimą. Minėtame punkte dėl Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punkto antros pastraipos antros dalies nurodyta:

„Jeigu šeimos galva atitinka apibrėžtyje nustatytus kriterijus, jos šeimos nariams paprastai suteikiamas pabėgėlio teisinis statusas remiantis šeimos vientisumo principu. Suprantama, šeimos nariui neturėtų būti suteiktas

oficialus teisinis pabėgėlio statusas, jei tai būtų nesuderinama su jo asmeniniu teisiniu statusu; pabėgėlių šeimos narys tam tikromis aplinkybėmis gali būti šalies, kurioje jis gavo prieglobstį, pilietis, taip pat gali būti kitos šalies pilietis ir naudotis tos šalies apsauga. Tokiomis (**orig. p. 12**) aplinkybėmis nebūtų jokio poreikio suteikti jam pabėgėlio statusą.“

(šiuo klausimu taip pat žr. 1999 m. birželio 4 d. JTVPRK nuolatinis komitetas, *Questions relatives à la protection de la famille*, dok. Nr. EC/49/SC/CRP.14, 9 punktą, <https://www.unhcr.org/fr/excom/standcom/4b30a618e/questions-relatives-protection-famille.html>).

- 24 Pagal Direktyvos 2011/95/ES 4 straipsnio 3 dalies e punktą tarptautinės apsaugos prašymai turi būti vertinami individualiai, atsižvelgiant į tai, ar galima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas galėtų naudotis kitos šalies, kurioje jis galėtų gauti pilietybę, apsauga. Šia norma kitur nustatytos materialinės sąlygos perkeliamos į administracinį nurodymą patikrinti, kuris visų pirma, atsižvelgiant į Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punktą, yra susijęs su būtinybe nustatyti, ar asmuo neturi kelių pilietybių <...>.
- 25 Proceso požiūriu tarptautinės pabėgėlių apsaugos subsidarumo principas, be kita ko, įtvirtintas Direktyvos 2013/32/ES 33 straipsnio 2 dalies b punkte ir 35 straipsnio 1 dalies b punkte.
- 26 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, būtų galima daryti išvadą, kad pagal direktyvą draudžiama automatiškai pagal nacionalinę teisę išplėsti pabėgėlio statusą jo gavėjo šeimos nariui, kuris yra kitos valstybės, kuri nėra pabėgėlio kilmės šalis ir kurios apsaugos šeimos narys gali reikalauti, pilietis. Tai reikštų, kad šeimos vienybė galėtų būti išlaikyta išsaugant Direktyvos 2011/95/ES 23 straipsnio 2 dalyje nustatytas teises ne, kaip numatyta nacionalinėje teisėje, suteikiant statusą pagal Direktyvą 2011/95/ES, o išduodant leidimą gyventi šalyje pagal buvimo šalyje taisyklėse nustatytas šeimos susijungimo sąlygas. (**orig. p. 13**)
- 27 2) Kita vertus, aplinkybė, kad nagrinėjamas būtent išvestinis pabėgėlio statusas, kai nėra reikalaujama, kad šeimos narys asmeniškai atitiktų pabėgėlio statuso suteikimo kriterijus (Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio d punktas), yra argumentas, leidžiantis patvirtinti išplėsto pabėgėlių apsaugos taikymo pareiškėjai nepaisant jos turimos Tuniso pilietybės suderinamumą. Jeigu pagal direktyvą leidžiama suteikti šeimos nariams tokį išvestinį pabėgėlio statusą, net jei nustatyta, kad jie neturėtų jausti pagrįstos persekiojimo baimės, sunku paaiškinti, kodėl ginančios kilmės šalies, kuri nėra pabėgėlio kilmės šalis, egzistavimas turėtų panaikinti teisę įgyti (išvestinį) pabėgėlio statusą. Galimybė pasinaudoti kilmės šalies apsauga nėra pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindas, kurį reikia skirti nuo pabėgėlio apibrėžties. Taigi gali būti, kad apsaugos išplėtimas šeimos nariui ir šiuo atveju vien atsižvelgiant į būtinybę išsaugoti šeimos vientisumą atitinka pabėgėliui suteiktos tarptautinės apsaugos teikimo logiką. Teisingumo Teismas

Sprendime *Ahmedbekova* nenagrinėjo, ar šeimos vientisumą pabėgėlio prieglobsčio šalyje taip pat būtų galima užtikrinti šeimos nariui išduotu leidimu gyventi šalyje (žr. 2018 m. spalio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-652/16 73 punktą).

- 28 b) Taip pat būtina išsiaiškinti, kokia reikšmė turi būti teikiama Direktyvos 2011/95/ES 23 straipsnio 2 dalyje nustatytai suderinamumo su šeimos nario asmeniniu teisiniu statusu išlygai. Suderinamumo su asmeniniu teisiniu statusu išlyga susijusi su Europos Parlamento pasiūlytu Europos Komisijos pasiūlymo dėl vėlesnės Direktyvos 2004/83/EB pakeitimu. Formuliuotė „jei šis statusas nėra nesuderinamas su esamu statusu“ tuo metu buvo aiškinama taip, kad kai kurie šeimos nariai gali turėti savarankišką ir kitokį teisinį statusą, kuris gali būti nesuderinamas su tarptautinės apsaugos statusu (2002 m. spalio 8 d. Piliečių laisvių ir teisių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimas (KOM(2001)510 – C5-0573/2001 – 2001/0207(CNS), p. 17, 22 pakeitimas). **(orig. p. 14)**
- 29 JTVPRK šią išlygą aiškina taip, kad yra aplinkybių, kuriomis išvestinio teisinio statuso principo neturėtų būti laikomasi, t. y. jeigu šeimos nariai patys nori prašyti prieglobsčio arba jeigu išvestinio teisinio statuso suteikimas būtų nesuderinamas su jų asmeniniu teisiniu statusu, pavyzdžiui, jeigu jie turi priimančiosios šalies pilietybę arba jeigu jie dėl savo pilietybės gali remtis palankesne norma (Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro (JTVPRK) komentarai dėl 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, 2004 9 30, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96), p. 33 dėl 23 straipsnio 1 ir 2 dalių).
- 30 Doktrinoje teigiama, kad išlyga taikoma tik priimančiosios valstybės narės arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiams arba ilgalaikio gyventojų statusą įgijusiems trečiųjų šalių piliečiams <...>. Vis dėlto iš Direktyvos 2011/95/ES 23 straipsnio 2 dalies to pakankamai aiškiai nematyti. Taigi reikia išsiaiškinti, ar dėl Direktyvos 2011/95/ES 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos išlygos Direktyvos 2011/95/ES 24–35 straipsniuose nurodytos lengvatos nesuteikiamos šeimos nariams, kurie yra trečiosios šalies, kuri nėra pabėgėlio kilmės šalis ir kurios apsauga jiems suteikiama, piliečiai, ir iš esmės nukreipiama į šeimos vientisumo išsaugojimą pagal užsieniečiams taikomą teisę <...>.
- 31 c) Galiausiai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, reikia išsiaiškinti, kiek svarbu atsakant į pirmąjį ir antrąjį prejudicinius klausimus yra tai, ar nepilnametis nesusituokęs vaikas ir jo tėvai, atsižvelgiant į vieno iš tėvų turimą pabėgėlio statusą ir konkrečios bylos faktines aplinkybes, turi pagrįstą galimybę apsistoti šalyje **(orig. p. 15)**, kurios piliečiai yra vaikas ir vienas iš tėvų, kurios apsauga jie gali naudotis ir kuri nėra pabėgėliu pripažinto kito iš tėvų kilmės šalis. Reikia atsižvelgti į tai, kad šeimos vienybė priimančiojoje valstybėje

narėje pagal Vokietijos teisę iš esmės taip pat gali būti išlaikyta remiantis šeimos susijungimą reglamentuojančiomis buvimo šalyje taisyklėmis, bet besąlyginė, visas įmanomas situacijas apimanti teisė nenustatyta.

- 32 Pabėgėlis negalėtų apsigyventi savo šeimos narių pilietybės šalyje, jei, pavyzdžiui, jam jau nebūtų leista atvykti į šią šalį. Bet kuriuo atveju būtų nepagrįsta to tikėtis, jei pabėgėlis turėtų nerimauti, kad bus išsiųstas į valstybę, kurioje yra persekiojamas, arba kad jam grės išsiuntimas į trečiąją šalį (išsiuntimas per kitas valstybes) (negražinimo principas). Vien aplinkybė, kad valstybėje narėje pripažintas pabėgėlis turi įgyti ne tik paprastą teisę gyventi šalyje, bet ir galimybę naudotis visomis teisėmis, susijusiomis su pabėgėlio statusu, leidžia atmesti tokią tikimybę nagrinėjamu atveju; tai *ipso facto* įmanoma tik pabėgėlio statusą suteikusioje valstybėje (taip pat žr. 2019 m. lapkričio 13 d. Teisingumo Teismo nutarties *Hamed ir Omar*, C-540/17 ir C-541/17, ECLI:EU:C:2019:964, 40 punktą). Taip pat neaišku, ar šiuo klausimu reikėtų atsižvelgti ir į kitas individualias aplinkybes, dėl kurių apsigyventi pabėgėliui, nepilnamečiam nesusituokusiam vaikui ar kitam iš tėvų gali būti neįmanoma ar nepagrįsta remiantis faktinėmis aplinkybėmis. Gali būti, kad remiantis proporcingumo principu derėtų į tai atsižvelgti.

<...>

DARBINIS VERIMAS